تماشاخانه

به بهانه نمایشنامه‌خوانی به نفع زلزله‌زدگان

و من فراموش نمی‌کنم اگر...

رویا نونهالی

● **زمین، شاکی بی‌تقصیر!؟**

بادِ بدخبر، شاکی بی‌تقصیر، چشم می‌بندد، ویران می‌کند، زوزه‌اش روح را می‌خراشد، اما...

آبِ نافرمان، جاری جدا افتاده، تنها و ناامید، هوار می‌شود روی خاک و خارا سنگ. سیل می‌شود، زمین را می‌تراشد ترش روی تلخ، اما...

زمینِ دل‌آشوب، بالا می‌آورد، می‌گدازد، تنوره می‌کشد، آتش می‌افشاند، گرد می‌پاشد روی گرمای زندگی. داغ است. داغدار می‌کند، اما...

زمینِ خسته پشت خمیده گلایه داشت، که من سال‌هاست رسم رویدادهای همواره‌ام را فریاد می‌کنم، اما...

فراموشی گردباد است، گدازه است، سیل است و من فراموش نمی‌کنم اگر...

پشتِ خمیده زمین، به تکانی، هر بار قد راست می‌کند تقدیر اوست. تدبیرتو چیست؟ پرسش تندِ تلخکامی غفلت، دل حافظه را لرزاند.

زلزله، زمین‌لرزه، نقّاد سکون گفت: این بار تکانی به خودت بده تا تمام تاریک زمین برود تماشای آفتاب. فراموشی خاموشی است، نیست؟

و ما می‌توانیم به هر زبانی، به گفتار دل، بخوانیم {من چه جوری ممکنه یه پرنده باشم؟} ما کنار هم از پرنده که آن بالاست می‌پرسیم تو چه حالی داری وقتی به وقت زلزله پرواز می‌کنی؟

ما بیست و چند نفر و {ماتیی ویسنی یک} به برگردان {تینوش نظم‌جو} و به تدبیر {روح‌الله جعفری}، کنار هم، روبه‌روی حادثه بوشهر می‌خوانیم و این نمایش، گروه همسرایان می‌خواهد.

شما می‌آیید؟ می‌آیید با هم بخوانیم از گلایه‌های زمین و دسیسه‌های فراموشی؟ و آدمی سرخوش است اگر بداند که می‌داند چه کند تا آشنا باشد با این متنِ {حادثه و زمین} که قرن‌ها قرن روی صحنه زندگی در جریان است.

ما، در تالار حافظ، در تاریخ چهارم خرداد ۱۳۹۲ که روز شنبه است، ساعت شش بعدازظهر نمایشنامه می‌خوانیم و عواید {ناقابلش} را، نشانه‌ای از مهر می‌دانیم و به اهلِ رنجِ تکانِ ناغافلِ زمین در بوشهر، پیشکش می‌کنیم.

یادداشت روز

هیچ فیلمی برای نامزدها نمی‌سازم

احمدرضا معتمدی
کارگردان سینما

مدتی است بر اثر خبر برخی خبرگزاری‌ها مبنی بر ساختن فیلم تبلیغاتی یکی از کاندیداهای ریاست‌جمهوری توسط اینجانب؛ مشکلات مختلفی برایم ایجاد شده و تکذیب‌های مکرر بنده تاکنون سودی نبخشیده است.

اینجانب با رد ساخت فیلم انتخاباتی برای نامزدهای انتخاباتی، اعلام می‌کنم که قرار نیست برای هیچ‌یک از نامزدهای احتمالی ریاست‌جمهوری فیلم انتخاباتی بسازم.

برخی از خبرگزاری‌ها در تایید خبر کذب خود، از تحصیل اینجانب در فلسفه در مقطع دکترای دانشگاه تهران یاد کرده‌اند؛ اما من این مقطع تحصیلی را در دانشگاه علامه‌طباطبایی و در رشته فلسفه هنر گذرانده‌ام. اما همواره اعتقاد من بر این بوده که مشکل فرهنگ این مرزوبوم از حضور سیاست در فرهنگ نشات می‌گیرد. اهل فرهنگ و هنر نباید به سمت سیاست بروند و توصیه همیشگی‌ام به همکارانم این است که حتی حمایت خود از یک کاندیدا را هم اعلام نکنند. حال سوال من از انتشاردهندگان این‌گونه اخبار این است که چطور می‌توانم خود به سمت یک فعالیت سیاسی چون ساخت فیلم انتخاباتی بروم؟ بنده از مبنا مخالف حضور هنرمندان در عرصه‌های سیاسی و انتخاباتی بوده و یکی از مشکلات فرهنگ و هنر در این مرزوبوم را سیاسی‌شدن فرهنگ تلقی می‌کنم. ما که با حضور سیاسیون در عرصه فرهنگ و هنر مخالفیم؛ چگونه با چند وعده و وعید یا استشمام پول به‌سادگی از عرصه فرهنگ به سیاست نقل مکان کنیم. البته من با ساختن فیلم سیاسی مخالف نیستم. بخشی از مهم‌ترین آثار تاریخ سینما، فیلم‌های سیاسی است؛ از «تولد یک ملت» گریفیث تا «رزمناو پوتمکین» آیزنشتاین و آثار «آندره وایدا» در دوران حکومت چپ در لهستان. فیلمساز می‌تواند اندیشه سیاسی، فلسفی یا جامعه‌شناختی خود را داشته باشد اما آویزان‌شدن به این حزب و آن حزب در آستانه انتخابات، دور از شأن فرهنگی هنرمند است. در پایان ضمن اظهار تعجب از ادامه این خبرسازی‌ها در رسانه‌های داخلی و خارجی به‌رغم تکذیب‌های مکرر، تاسف خود را از فضای آلوده رسانه‌ای و منافع پشت‌پرده این دروغ‌بافی اعلام می‌کنم.

برنامه «هفت» اهالی سینما را به واکنش واداشت

«شنبه»؛ روز تکذیب سینماگران

فرزانه ابراهیم‌زاده

اطلاعات ذکرشده از سوی مجری برنامه هفت که به نظر می‌رسید بمب خبری این برنامه باشد، باعث شد تا «شنبه»، روز تکذیب سینماگرانی باشد که نامشان به‌عنوان سازندگان فیلم‌های انتخاباتی نامزدهای ریاست‌جمهوری دوره دهم برده شده بود. «محمود گبرلو»، مجری برنامه هفت که هفته گذشته به دلیل حضور در شهر ساحلی «کن» در این برنامه نبود، بخشی از برنامه جمعه سوم خرداد را به موضوع ساخت فیلم‌های تبلیغاتی نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری اختصاص داد و از تعدادی فیلمساز به‌عنوان سازندگان این فیلم‌ها نام برد. بنا به اطلاعات مجری این برنامه «سیدرضا میرکریمی» و «محمدمهدی عسگرپور» به‌عنوان سازندگان فیلم دکتر حسن روحانی؛ رامبد جوان، مسعود جعفری‌جوزانی و علیرضا رییسیان کارگردانان فیلم محسن رضایی، فریدون جیرانی برای فیلم علی اکبرولایتی و بهروز شعیبی و محمود رضوی سازندگان فیلم محمدباقر قالیباف اعلام شدند. از برخی فیلمسازان مانند احمدرضا معتمدی نیز به‌عنوان سازنده فیلم انتخاباتی کاندیداهای ریاست‌جمهوری نام برده شد. خبری که با واکنش بیشتر گزینه‌ها و تکذیب آنها روبه‌رو شد. از زمانی که ساخت فیلم تبلیغاتی توسط کارگردانان شناخته‌شده از مدهای تبلیغاتی شد، اینکه فیلم هر نامزد را چه کسی بسازد گمانه‌زنی‌هایی مطرح شد. گمانه‌زنی‌ها برای دوره یازدهم انتخابات تقریبا از زمانی که احتمال حضور برخی چهره‌های سیاسی به صحنه مطرح شد آغاز و نام کارگردان‌های شاخصی از سوی برخی منابع موثق و غیرموثق مطرح شد. گزینه‌هایی که جز یک یا دو مورد تقریبا همه با تکذیب خود کاندیداها یا فیلمسازان مواجه می‌شد. یکی از محکم‌ترین شایعات، شایعه ساخت فیلم انتخاباتی «آیت‌الله» برای تبلیغات «اکبر هاشمی‌رفسنجانی» توسط «اصغر فرهادی» بود. موضوعی که فرهادی از کن آن را تکذیب کرد. اما با تاییدصلاحیت نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری بحث ساخت فیلم‌های تبلیغاتی جدی‌تر شد و به نظر می‌رسد که نامزدهای باقیمانده گزینه‌های خود را انتخاب کرده باشند تا در زمان کمتر از سه هفته این فیلم را آماده کنند. با این همه جز یک یا دو نام هیچ نامی از سوی ستادهای انتخاباتی معرفی نشده و همین بازار شایعه را داغ‌تر می‌کند. اما اینکه این گزینه‌ها که به نظر به شایعه شبیه است، در برنامه‌ای مانند «هفت» غیرمنتظره بود. غیرمنتظره‌تر اینکه تقریبا بیشتر اسامی مطرح شده آن را تکذیب کردند.

از فیلم تبلیغاتی تا تیزر شهری

ساخت فیلم حسن روحانی توسط رضا میرکریمی و محمدمهدی عسگرپور یکی از نخستین گزینه‌هایی بود که توسط هر دوی آنها تکذیب شد. رضا میرکریمی که از شنیدن خبر ابراز تعجب کرده بود، در پاسخ به «شرق» ضمن تکذیب این خبر گفت: «این روزها درگیر ساخت یک تیزر تبلیغاتی با موضوع اهمیت جمع‌آوری زباله در سطح شهر هستم و فرصت ساخت فیلم دیگری را ندارم.» محمدمهدی عسگرپور هم که این روزها درگیر ساخت فیلم «مهمان داریم» است، در گفت‌وگو با «ایسنا» و «خبرآنلاین» ساخت این فیلم را تکذیب کرد و با انتقاد از برنامه هفت گفت: «چرا باید چنین خبری را مطرح کنند؟ در حالی که این برنامه باید منبع موثق داشته باشد اما قبل از آن از هیچ‌کس درباره درستی خبر سوالی نکرده بود.» فریدون جیرانی هم که پیش‌تر از این نامش به‌عنوان مشاور ولایتی برده شده بود، در تماس «شرق» با او ضمن تکذیب خبر گفت: «به هیچ‌عنوان فیلم هیچ کاندیدایی را نمی‌سازم. درست است که در برخی جلسات برخی از نامزدها شرکت کردم و صحبت کردم اما هیچ‌گونه فیلم تبلیغاتی‌ای نخواهم ساخت.» رامبد جوان و مسعود جعفری‌جوزانی نیز دو کارگردان دیگری بودند که در برنامه هفت نامشان به‌عنوان سازندگان فیلم تبلیغاتی محسن رضایی به همراه علیرضا رییسیان برده شد. اما هر سه این کارگردانان آن را تکذیب کردند. رامبد جوان در گفت‌وگو با «شرق» گفت: «گفت‌وگویی با یکی از نامزدها صورت گرفت. اما در نهایت قرار نشد فیلم تبلیغاتی ایشان را بسازم.» اما تندترین واکنش از سوی مسعود جعفری بود. او در متنی که به خبرگزاری ایسنا داده بود، با انتقاد از گبرلو نوشت: «آقای گبرلو من تاکنون سه‌بار اعلام کرده‌ام که فیلم تبلیغاتی هیچ‌یک از نامزدهای ریاست‌جمهوری را نمی‌سازم. نمی‌دانم شما اطلاعات و اخبارتان را از کجا می‌گیرید؟ اما می‌دانم خبر کذب، وبرانگر است و اعتبار رسانه را از بین می‌برد. همان‌طور که خبر زودرس و بی‌هنگام شما در اسفند ۹۱ بازگشایی «خانه سینما» را مخدوش کرد لذا خواهش می‌کنم در اسرع‌وقت خبر یادشده را تصحیح کنید.» جدا از اینکه واکنش به این خبر یکی از پرواکنش‌ترین برنامه‌های هفت بود. پخش چنین خبرهایی در یک برنامه زنده در رسانه ملی، اصل بی‌طرفی آن که مهم‌ترین سیاست صداوسیما به گفته عزت‌الله ضرغامی است را زیر سوال می‌برد.

طرح: هادی حیدری

خبرسازان

وزیر ارشاد در واکنش به لابی معاونش با «اسپیلبرگ»:

از «شمقدری» بپرسید

● **شرق:** فیلم «گذشته» اصغر فرهادی، درحالی این روزها در یکی از معتبرترین جشنواره‌های سینمایی دنیا به نمایش درآمده است که در داخل کشور هم دست‌اندرکاران فرهنگی به بحث‌ونظر درباره فیلم «گذشته» پرداخته‌اند. بعد از اینکه جواد شمقدری، رییس سازمان سینمایی کشور، فیلم گذشته فرهادی را تحسین کرد و گفت که این بار نیاز به لابی نیست و به اسپیلبرگ می‌گوییم نخل طلای کن را به اصغر فرهادی برای گذشته اهدا کند، حالا نوبت به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رسیده است. محمد حسینی روز گذشته، چهارم خرداد در گفت‌وگو با خبرگزاری ایسنا در واکنش به صحبت‌های معاون خود پیرامون اعطای جایزه نخل طلا به فرهادی گفته است: «این صحبت‌ها دیگر گذشته است، درباره این موضوع از خودشان سوال کنید.» او البته عنوان کرده است که اگر چنین صحبت‌هایی از سوی مدیران گفته می‌شود، به دلیل سماجت خبرنگاران است: «خبرنگاری، درباره فیلم جدایی نادر از سیمین و گذشته از من سوال کرد و من هم نظر شخصی‌ام را گفتم. همین سماجت شما خبرنگاران باعث می‌شود که ما این حرف‌ها را بگوییم، وگرنه ما نباید درباره این موضوع‌ها نظر دهیم.» حسینی که فیلم «جدایی نادر از سیمین» را بهتر از «گذشته» توصیف کرده، گفته است که منعی برای اکران «گذشته» در ایران وجود ندارد و افزوده است: «فیلم «جدایی نادر از سیمین» با فرهنگ ما سازگاری بیشتری دارد و راحت‌تر می‌توان با آن مانوس شد.»

خبر آخر

تشییع پیکر صادق تیرافکن در باغ طوطی

● پیکر صادق تیرافکن عکاس شهیر ایرانی، امروز یکشنبه ۵ خرداد ساعت ۹ صبح در باغ طوطی‌شاه عبدالعظیم به‌خاک سپرده خواهد شد. خانم‌ها برای شرکت در روز تشییع باید چادر به همراه داشته باشند. مراسم یادبود نیز عصر دوشنبه ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰ در مسجد ولی‌عصر خیابان خالد اسلامبولی برگزار می‌شود. بزرگداشتی نیز روز چهارشنبه ۸ خرداد از طرف جامعه هنری ساعت ۱۷ تا ۱۹ در سینما تک موزه هنرهای معاصر تهران پیش‌بینی شده است. آخرین نمایش انفرادی صادق تیرافکن دی‌ماه ۱۳۹۱ در گالری هما برگزار شد و مجموعه‌ای از آثارش نیز همزمان با این نمایش به چاپ رسیده بود.

ساحل لاجوردی

دختر ایرانی؛ برنده نخل طلای «سینه‌فونداسیون» شد

صدرنشینی فرهادی در نظرسنجی «ورایتی»

شرق: در حالی که تنها چند ساعت به اعلام برنده شصت‌وششمین جشنواره بین‌المللی کن باقی‌مانده و بار دیگر اصغر فرهادی نفس دوستداران سینما را در سینه حبس کرده است، «آناهیتا قزوینی‌زاده» فیلمساز ایرانی‌تبار، نخل طلای سینه‌فونداسیون (استعدادهای جوان)جشنواره کن را به خود و فیلم «سوزن» اختصاص داد. جین کمپیون، فیلمساز سرشناس استرالیایی و دبیر سینه‌فونداسیون نام قزوینی‌زاده را به‌عنوان برنده این بخش از جشنواره کن اعلام کرد. قزوینی‌زاده که در حال حاضر در مدرسه هنر شیکاگو تحصیل می‌کند، نه‌تنها جایزه اول این بخش که چک ۱۵هزاریورویی آن را نیز دریافت کرد. این فیلمساز جوان ایرانی که در سال ۱۳۸۵ نفر اول کنکور هنر نیز بود، داستان دختری را به تصویر کشیده که در سنین نوجوانی گوشش را سوراخ کرده است.

اما امروز عصر به‌وقت شهرساحلی کن بخش رقابتی و اصلی با برنامه‌ای رسمی که اجرای آن را «آدری توتو» برعهده دارد، شصت‌وششمین جشنواره کن به پایان می‌رسد. تا روز شنبه چهارم خرداد نگاه مثبت بیشتر منتقدان به سمت فیلم «گذشته» فرهادی بود. یک روز مانده به پایان این رقابت نشریه سینمایی «ورایتی» در نظرسنجی که حدود هزارنفر در آن شرکت کرده بودند، با کسب ۴۰/۶۳درصد کل آرا بیشترین رای را به خود اختصاص داد تا مهم‌ترین شانس دریافت نخل طلای کن را داشته باشد. در این نظرسنجی فیلم «تنها خدا می‌بخشد» نیکولاس وندینگ که روز گذشته با «هو» کردن منتقدان روبه‌رو شد با اختلاف فاحش و رای ۱۴/۴۹درصد در رتبه دوم قرار گرفت. فیلم «درون لیون دیویس» ساخته برادران کوئن تنها ۹درصد رای آورد. با این همه به نظر می‌رسد همچنان باید منتظر ماند چراکه برخی منتقدان و نشریات از جمله فیگارو بخت فیلمساز ژاپنی فیلم «پدران و پسران» را کمتر از فرهادی ندانسته‌اند. البته این پیش از پخش فیلم «ونوس در پوست خز» ساخته رومن پولانسکی بود که نظر موافق منتقدان را جلب کرد. حالا تا نیمه‌شب باید صبر کرد و منتظر شد که استیون اسپیلبرگ بار دیگر نام «فرهادی» را به‌عنوان برنده کن شصت‌وششم اعلام کند یا خیر؟

عکس روز

چهره‌اش هر بیننده‌ای را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. او نماد طنز و خنده است. نمادی که هیچ‌کس در عرض بیش از ۵۰سال نتوانسته به تقلید او بپردازد. امسال جری لوییس هنرپیشه صاحب‌نام آمریکایی میهمان جشنواره فیلم کن شصت‌وششم است. وی با هنرنمایی در فیلم گلسرخ ماکس، اثر کارگردان جوان آمریکایی دانیل نوآ در جشنواره امسال کن شرکت کرد و روز پنجشنبه روی فرش‌قرمز رفت. همچنین امسال لاین جشنواره قرار است با مروری کوتاه بر آثار این بازیگر کمدی بار دیگر هنر وی را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد.

عکس: LEMONDE

هفت جهان

نمادهای نیویورک دوباره برپا شدند

علیرضا امیرحاجبی

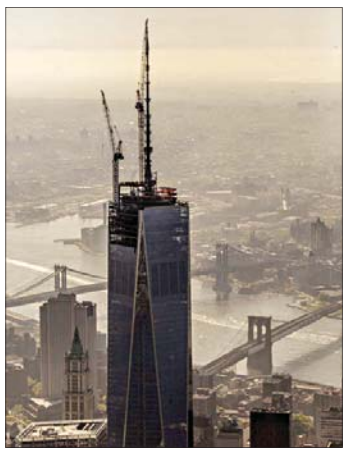

● **شرق:** شهر تجارت و هنر؛ این نامی است که می‌توان به نیویورک اختصاص داد. شهری با حادثه و رویدادهای فراوان که مهم‌ترین و تلخ‌ترین آن در ۱۱سپتامبر، جهان را تکانی شدید داد. حال پس از گذشت چند سال بحث و بررسی و ارایه طرح‌های فراوان و سپس تلاش مجموعه‌ای از معماران و گروه‌های متعدد ساخت‌وساز، چندروزپیش مسوولان شهری نیویورک اعلام کرده‌اند که برج جدیدی که قرار بود در زمین صفر یا همان محل دقیق برج‌های دوگانه ساخته شود به ارتفاع هزارو ۷۰۰و ۷۶پا رسیده است، ارتفاعی نمادین که همان ارتفاع یکی از برج‌های دوقلو است. این برج بیش از اینکه یادآوری برج‌های تجارت جهانی باشد نمادی است از امیدواری و تلاش مجموعه‌هایی متعدد از هنرمندان و کارشناسان معماری آمریکا. حال این برج جدید در کنار بلندترین برج و آسمانخراش آمریکا در شیکاگو قرار گرفته و حتی کمی از آن نیز بلندتر است. آسمانخراش تجاری «یک جهان» نامی است که روی این سازه زیبا و نمادین گذاشته شده است. نمادهای شهر نیویورک اینک دوباره کامل شده‌اند: برج آزادی، برج تجارت جهانی و نیز پل مشهور بروکلین که دیروز تولد ۱۳۰سالگی خود را جشن گرفت. این پل در ۲۴ماه می، توانست برای اولین‌بار دو منطقه بروکلین و منهتن نیویورک را به یکدیگر متصل کند و از روی رودخانه ایست بگذرد. طول این پل به حدود هزارو ۸۰۰و ۲۵متر می‌رسد و تا سال ۱۹۰۳ طویل‌ترین پل معلق جهان قلمداد می‌شد. این پل در کنار برج‌های تجارت جهانی و مجسمه آزادی از نمادهای توریستی شهر محسوب می‌شود.